

Nové impulzy pro ekumenismus

V měsíci lednu proběhly dva týdny modliteb za jednotu křesťanů. Týden od 18. do 25. ledna je společným celocírkevním a celosvětovým týdnem modliteb za jednotu křesťanů ... Impuls k němu dává vlastně Ježíšova velekněžská modlitba po poslední večeři, v předvečer jeho smrti. Když Ježíš vstal od stolu a s apoštolý sestupoval do údolí Cedronu, aby se v Getsemanské zahradě připravil na vyvrcholení svého životního poslání – na odsouzení, křížovou cestu a konečně ukřižování –, tehdy se modlil za jednotu apoštolů a všech, kteří v něho uvěří. Ve své modlitbě k Otci vyprošoval dar jednoty, „aby všichni byli jedno, aby tak svět uvěřil...“ Od roku 1908 je ustanoven společný týden modliteb církví za jednotu. Myšlenka této modlitby je vlastně uskutečněný Ježíšův testament, jeho závěť ...

Letos v závěru ledna byl v Husinci představen projekt na rekonstrukci a rozšíření Husova rodného domku a vybudování kulturně-vzdělávacího a badatelského centra Mistra Jana Husa. Pokud se podaří tento návrh realizovat, může tu vzniknout centrum pro studium Husova života a díla, které jsme v posledním desetiletí minulého století zahájili na podnět papeže Jana Pavla II. při jeho první návštěvě Československé republiky v dubnu 1990.

Tzv. Husovská komise byla založena při Arcibiskupství pražském. Brzy však byla rozšířena o historiky a odborníky z dalších církví. Vedli jsme dialog a ekumenickou výměnu našich bádání. Výsledky čtyřiceti zasedání této komise jsme pak shrnuli na husovském symposiu na papežské Lateránské universitě v Římě v prosinci roku 1999. Tehdy nás přijal při audienci sám papež Jan Pavel II. a zhodnotil naši práci. Nejdůležitější bylo, že papež mluvil o „místu, jež Jan Hus zaujímá mezi reformátory církve“. A řekl, že „cítí povinnost vyjádřit hlubokou lítost nad krutou smrtí, na kterou byl Jan Hus vydán“. A ještě dalšími slovy uctil jeho památku. Bohužel práce nad dalšími tématy, která zůstala otevřená, nepokračovala. Založení kulturně-vzdělávacího a badatelského centra se může stát impulzem pokračovat v této práci, zvláště i proto, že se blíží 600. výročí mučednické smrti Jan Husa v roce 2015. Odstranění překážek vzájemné jednoty a spolupráce je nutnou podmínkou k tomu, aby naše společné hlásání evangelia bylo účinné, protože jen tak společnost uvěří a bude ozdravěna.

Při četných úvahách o absenci duchovních hodnot v životě světové společnosti se dnes často do široka mluví o malé účinnosti hlásání evangelia Kristovými učedníky. Píší se různé knihy, analyzující důvody, proč tomu tak je. Uvažuje se o nových moderních metodách evangelizace, rozebírá se mentalita dnešního člověka, dnešní společnosti, mluví se o sekularizaci a materializaci života... Tyto všechny věci jsou důležitými předpoklady účinného přinášení evangelia dnešní společnosti. Ale ty předpoklady mají jednu

společnou podmínku: „aby všichni jedno byli, aby tak svět uvěřil“ – to je Ježíšovo svaté a neomylné slovo, které není poplatné některé době jako třeba různé pro určitou dobu vhodné metody práce. Je to nadčasová vždy platná podmínka: „aby všichni byli jedno...“

Středověk vynakládal úžasné úsilí na to, aby pravdy víry rozvíjel, prohluboval, teologové psali knihy sentencí, teologické sumy, na universitách se vedly disputace o pravdě, stavěly se katedrály jako svatostánky pravdy. Středověký člověk byl ochoten položit za pravdu život. Pravda jako nejvyšší, svatá hodnota ... Bohužel za touto velikou hodnotou zůstala poněkud v pozadí láska. „Největší z nich je láska ...“ Papež Benedikt XVI. dal své poslední encyklice název „Láska v pravdě“ a mluví v ní i o „pravdě v lásce“, spojuje obě tyto největší hodnoty ... A jako papež je schopen udělat neslýchaný krok, přijmout statisíce anglikánů i s jejich náboženskou tradicí do společenství, do jednoty víry, zatímco pro naše předky před staletími nebylo myslitelné nahlédnout se širokým srdcem stejnou pravdu také z jiné strany - a tak došlo k rozštěpení. Papež Jan Pavel II. jednou prorocky řekl, že Bůh pro naše hříchy dopustil rozdělení. Ale z toho rozdělení dovede vyzískat obohacení. Zatímco jednotliví rozdělení bratři pěstovali a rozvíjeli ve svém odštěpení určité části víry více než druzí, až se pak sejdou, obohatí se navzájem. Neviděl jednotu jako uniformitu, ale jako pluralitu praktikování víry. A s radostí říkal, že je více toho, co nás spojuje a co můžeme už dnes společně žít, než toho, co nás rozděluje. A zdůrazňoval, že už jsme do značné míry jedno: máme stejný křest, stejného Ducha svatého, stejné Slovo Boží, stejnou modlitbu Otčenáš, stejné vyznání víry, aspoň to apoštolské ...

Je úžasné, s jakou naléhavostí papež Benedikt XVI. rozvíjí ekumenické vztahy, zvláště s pravoslávím a s anglikány. Jeho otevřenost by měla být pro nás velkým impulsem a v programu církve v Čechách by mělo být více ekumenické perspektivy. „Bílá kniha“ – to není především bilance, ale společný dokument, a jak literatura o „bílých knihách“ ukazuje, má to být „výhled a směřování“, „strategický dokument“ . Chybí nám takový ekumenický výhled např. ve společné práci s Biblií, společná četba, meditace, ale i společné teologické rozhovory o společné víře. Jeden „týden“ modliteb ročně je málo, abychom „manifestovali“ naši jednotu v těch věcech, ve kterých jsme jedno. Pro naše úsilí, aby všichni jedno byli, je tu velký prostor a zůstávají velké úkoly... Na závěr Týdne modliteb za jednotu křesťanů Svatý otec velmi naléhal a vyzval všechny věřící k ekumenickému nasazení, schopnému poměřit se s výzvami moderního sekularismu. Tento hlas bychom neměli oslyšet...

Kardinál Miloslav Vlk